

Waarom zo'n morele zwakheid?

– Radha Burnier

Men kan zich afvragen waarom de meeste mensen moreel zo zwak zijn. Zelfs goed opgeleide mensen met een goede familieachtergrond vallen ten prooi aan verleidingen, die er voor hen misschien niet eens uitzien als verleidingen.

Als er bijvoorbeeld een groepje mensen over iemand staat te roddelen, hoevelen hebben dan de morele kracht om er niet aan mee te doen; hoevelen zullen hun invloed aanwenden tegen dit ijdele gepraat? Heel weinig. De meeste mensen worden meegesleept met de stroom waarin zij zich toevallig bevinden. Verleiding in de vorm van verlangen naar macht is heel gebruikelijk. Het is bekend dat mensen die zich weten te gedragen en bescheiden zijn daaraan toegeven wanneer zij een positie bereiken van gezag over anderen – mensen zowel als dieren. Dan breidt het verlangen naar macht zich uit en in een crisis zouden zulke mensen wel eens vreselijke dingen kunnen doen.

Volgens verslagen in de media deden zich, toen er een totale chaos veroorzaakt werd door de wervelstorm in New Orleans en duizenden mensen volkomen hulpeloos waren, gevallen voor van verkrachting en crimineel wangedrag. Wat is dat voor iemand die overmand wordt door begeerte in dergelijke omstandigheden van totale

ellende, misbruik makend van hulpeloze mensen? Morele zwakheid van de verwerpelijkste soort drijft mensen ertoe zich te buiten te gaan aan dergelijke ontarding.

Verleiding is niet buiten, maar binnein het denkvermogen, zoals Oscar Wilde beseftte toen hij zei: *'Ik kan aan alles weerstand bieden, behalve aan verleiding'*. Maar wij kunnen onszelf innerlijk sterken en zulke trillingen in ons eigen lichaam oproepen dat zij ongewenste krachten van buiten verdrijven en ons moreel en spiritueel beveiligen. Bijna elke dag vallen vervuilende elementen en energieën ieders fysieke lichaam aan, zoals uitlaatgassen, virussen en andere dingen. Alleen mensen met een goede gezondheid hebben de weerstand om deze tegen te gaan. Precies zo zijn de ijlere lichamen (het etherische, astrale en mentale) ook onderworpen aan aanvallen van buitenaf. Omdat deze lichamen elkaar doordringen en op elkaar reageren, heeft elk niveau invloed op wat er in de andere gebeurt, hetgeen verklaart waarom boosheid maagzweren of hoge bloeddruk kan veroorzaken, enzovoort. Tegenwoordig zijn er experimenten om wereldwijd bewustzijn te meten die kunnen bevestigen wat wij theosofisch al lang weten, namelijk dat de som van emoties en gedachten die in de wereld heersen effect kunnen hebben op verscheidene groepen mensen of individuen. Ze dwingen hen tot vriendelijkheid of kwaadwillendheid, ruimhartigheid of bezitterigheid. Wanneer er een golf van emotie is en druk op grote schaal opgelegd wordt aan hen die zwak zijn, dan zijn zij niet in staat weerstand te bieden aan fout handelen. De sociale geschiedenis toont aan dat er verborgen emotionele krachten zijn op het lager astraal niveau die

normaal aardige maar zwakke mensen ertoe kunnen dwingen om wrede, ordinaire of andere onwenselijke activiteiten te accepteren of er aan mee te doen.

Dan is er nog de overheersende kracht van mentale rusteloosheid, die zwakke denkvermogens tot wanhoop drijft en hen ervan weerhoudt rustig te worden. Aangezien het lager denkvermogen zich in het algemeen wentelt in zijn eigen belangrijkheid, zorgt zelfs een lage positie of een of ander etiket of titel ervoor dat mensen denken dat zij beter zijn dan anderen.

Aan de Voeten van de Meester legt duidelijk uit in eenvoudige bewoordingen dat het astraal lichaam 'wil dat u boos bent, scherpe woorden zegt, jaloezie voelt, gulzig bent' enzovoort; en dat 'uw mentaal lichaam zichzelf trots afgescheiden wil voelen'. Maar wij zijn niet onze lichamen. Wanneer wij ons hiervan meer bewust zijn, kunnen wij weerstand bieden tegen vernederende trillingen en worden wij begiftigd met gevoeligheid en zorg voor anderen. De lering van de Boeddha: *'Houd op kwaad te doen. Leer goed te doen'*, impliceert dat wanneer iemand toegeeft aan onjuist handelen, hij geneigd is onverschillig te zijn jegens juist handelen.

Wanneer wij ons belangrijk en superieur voelen, moeten wij eens nadenken over wat nu feitelijk groot is. Kan de uiterlijke persoonlijkheid ooit groot zijn? Vanuit spiritueel oogpunt is het groot wanneer het zichzelf teniet doet en alleen maar een instrument wordt van de hogere spirituele natuur die niet individueel is, niet van mij of van u, maar de universele geest. *Licht op het Pad* leert ons *'Verlang vurig naar macht'*. Dit lijkt een slechte raad, maar zij wordt gevolgd door de verklaring dat de enige macht die de moeite van

het begeren waard is, de macht is als *niets* te schijnen in de ogen van andere mensen. Er is veel morele kracht voor nodig om die staat te bereiken waarin men niet iets wil zijn en men zich er niet toe laat verleiden te denken dat men iemand is. In de *Mahatma brieven* is sprake van ‘duizend en één furiën’ die de pelgrim moet overwinnen – twijfel, scepsis, verachting, afgunst enzovoort. In de boeddhistische traditie worden deze furiën, vuren genaamd, teruggebracht tot woede, gulzigheid en misleiding. Misschien kunnen ze nog verder teruggebracht en opgesomd worden in het woord ‘hebzucht’ – hebzucht naar macht, bezit en genot. Deze drie vormen van hebzucht zijn de basis van waaruit alle kleinere ‘vuren’ voortkomen. Als er bijvoorbeeld hebzucht is, is er ook wedijver, boosheid, afgunst enzovoort. Begeerte naar macht is één van de meest verderfelijke begeerten en begeerte naar bezit en genot kan mensen ertoe drijven afgrijselijke misdaden te plegen.

Dus moeten wij onszelf manieren leren om onze innerlijke integriteit, onze ware aard, te handhaven, en niet neergehaald te worden door de krachten die van alle kanten op ons afkomen – van buitenaf en van binnenuit. De verleiding komt in talloze gedaanten, en het is onze taak om zo’n vlekkeloze zuiverheid en zelfloosheid in onszelf op te bouwen, dat wij van nature, niet alleen als idee, de liefde voor macht, bezit en genot opgeven en gevoeligheid en openheid voor het ware en het goede ontwikkelen.

Wat is vegetarisch?

Een artikel in *The Guardian Weekly* (2-8 september 2005) meldt dat er ‘een revolutie’ kan optreden ‘in kant-en-klaar voedsel waarbij vers vlees groeit

uit dierlijke cellen zonder dat er één enkele koe, schaap of varken voor gedood wordt’. Men zegt dat een techniek, die mogelijk een antwoord vormt op de voedselproblemen in de wereld, uitgelegd wordt in een tijdschrift over biotechnologie.

Wanneer wij ons belangrijk en superieur voelen, moeten wij eens nadenken over wat nu feitelijk groot is.

Men verwacht dat deze techniek stukken vlees zal produceren die in laboratoria gekweekt zijn in plaats dat ze genomen zijn van geslachte boerdierdieren. Onderzoekers proberen spiercellen te laten groeien op ‘enorme vellen die geregeld opgerekt worden om de cellen in beweging te houden terwijl ze groeien’. Dan zouden ze van de vellen afgenomen worden en verwerkt worden tot vleespakketten voor de verkoop. Zij geloven dat dit soort vleesproductie milieutechnisch gezonder zou zijn en dat het ook vrij zou zijn van ziekteverwekkende bacteriën. Zij speculeren er ook op dat vegetariërs vlees zullen accepteren als deel van hun dieet als dieren geen leed wordt berokkend!

Maar wat vertegenwoordigt vegetarisme? Vegetariërs hebben om diverse redenen voor een vleesloos dieet gekozen en hebben verschillende denkbeelden over het vegetarisme. Veel vegetariërs, vooral in het westen, eten eieren of gerechten die met eieren bereid zijn. Op een theosofische conventie vele jaren geleden antwoordde C.W. Leadbeater eenvoudig, toen iemand in het grote gehoor opstond om te vragen of eieren vegetarisch waren: ‘Ik heb nooit eieren aan bomen zien hangen’. Dit antwoord was helemaal in de stijl van

Leadbeater, nauwkeurig en gemakkelijk te begrijpen.

Strikt genomen is geen enkel soort voedsel van dierlijke oorsprong vegetarisch, noch melk noch melkproducten; natuurlijk geen eieren; zelfs geen honing, die veelvuldig gebruikt wordt in ayurvedische medische behandelingen. Wij hebben geen van deze dingen zien voortkomen uit planten! Daarom zijn veganisten de enige zuivere vegetariërs; zelfs de hindoe brahmanen of de strikte jains zijn dat niet.

Alle ware vegetariërs zullen alle middelen verwelkomen die het lijden van de dieren verminderen.

Het vlees dat in het laboratorium geproduceerd wordt kan misschien een enorm aantal dieren die in productieboerderijen gefokt worden behoeden voor een leven in pijn en allerlei manieren van lijden vanaf hun geboorte tot hun dood. Maar wanneer de basis van het vegetarisme het principe is van geweldloosheid of *ahimsa*, hetgeen betekent een diepe overtuiging van de heiligheid van het leven en van elk levend wezen op aarde, impliceert vegetarisme het nooit eten van het vlees van dieren, omdat zij nog steeds overal ter wereld genadeloos worden uitgebuit en gedood. Mededogen was de reden voor geboden zoals 'Gij zult niet doden'.

Mensen die het doden willen rechtvaardigen denken dat deze aansporing alleen van toepassing is met betrekking tot mensen. Recente aanvallen door zogenaamde christenen op niet-christenen en door pseudo-boeddhisten op etnisch verschillende mensen vormen een voorbeeld van hoe religie gebruikt

kan worden om geweld te rechtvaardigen. Zulke mensen reduceren de reikwijdte van het gebod tot een uitverkooren gemeenschap of verdraaien het handig naar eigen tevredenheid. De praktijk van het principe van *ahimsa* of geweldloosheid dat leidt tot vegetarisme vereist aan de andere kant dat het universeel en compromisloos wordt toegepast. Het gebod 'Gij zult niet doden' heeft een kleinere reikwijdte dan de eerste gelofte van de boeddhisten die ook geaccepteerd wordt door alle ware volgelingen van de jain- en hindoeleringen, want laatstgenoemde zijn niet alleen tegen doden maar ook tegen het veroorzaken van enig letsel, zelfs verbaal of mentaal.

In theorie, zoals de onderzoekers die laboratoriumvlees willen produceren graag speculeren, zouden deze mensen misschien laboratoriumvlees accepteren. Maar zij die streng vegetarisch geweest zijn voelen een spontane afkeer van vlees eten, wegens de samenstelling ervan, daar zij geconstrueerd is uit het levende weefsel van voelende wezens; de cellen worden in staat gesteld 'te groeien', dat wil zeggen, zich te vernieuwen. Men kan hiertegen inbrengen dat plantaardige materie ook is samengesteld uit levend weefsel, maar aangezien planten geen zenuwstelsel hebben en geen brein, lijden zij niet de scherpe pijn die dieren doormaken.

De aloude teksten van India vermelden zelfs dat heilige wijzen volledig leefden van vruchten en substanties die helemaal geen vernietiging van plantaardig of dierlijk leven met zich meebrachten. Dit kan natuurlijk niet altijd een praktische mogelijkheid zijn voor gewone mensen die leven in het huidige tijdsgewricht, maar het verminderen van de pijn die men andere dieren aan-

doet tot het *absolute minimum* beperken ligt binnen hun mogelijkheden en is een geschikte basis voor vegetarisme.

Bovendien wil degene die spirituele neigingen heeft de dierlijke hartstochten en neigingen onderdrukken die door het menselijk lichaam en brein in een langdurig proces van evolutie geërfd zijn; vandaar dat zij een dieet vermijden dat trillingen die zich in dierlijke lichamen bevinden, in hun eigen lichaamssysteem inbrengen. Het dierlijk lichaam is sterk geconditioneerd tot overleven en hartstochten zoals angst en verdachtmaking van de vijand, vijandigheid jegens het onbekende, wedijver enzovoort, zijn overlevingsmechanismen. Mevrouw Blavatsky schreef in *De Sleutel tot de Theosofie* dat *‘wanneer het vlees van een dier door de mens als voedsel wordt genuttigd, het sommige van de eigenschappen van het dier waarvan het afkomstig is, fysiologisch op hem overbrengt. Bovendien leert de occulte wetenschap en toont dit haar bestudeerders op zichtbare wijze aan, dat deze “vergroevende” of “verdierlijkende”*

uitwerking op de mens het grootst is bij vlees van de grotere dieren... en het minst wanneer hij alleen plantaardig voedsel eet’.

Vanuit dit standpunt gezien is, als wij geweld en de agressieve wedijver om overheersing, macht, succes enzovoort in de menselijke maatschappij willen verminderen en een vriendelijke en vredige wereld willen opbouwen, een vegetarisch dieet dat helpt bij het elimineren van de trillingen van het beest in de mens, aanbevelenswaardig.

Het is zonneklaar dat laboratoriumvlees, ook al is het geen moord zoals de onderzoekers beweren, geen goed vervangingsmiddel zou zijn voor het vegetarische dieet. Maar alle ware vegetariërs zullen *alle* middelen verwelkomen die het lijden verminderen van de miljoenen dieren, die opgesloten zitten in fokboerderijen en naar afgrijselijke slachthuizen gebracht worden.

Uit: *The Theosophist*, december 2005
Vertaling: A.M.I.

Theosofie is niet wat men in een of ander boek vinden kan.
Wat daarin te lezen valt kan wel juist zijn,
maar theosofie is de wijsheid die opbloeit uit een besef
van Waarheid in haar totaliteit.

Sri Ram, De diepere zin van het leven.